

۴۲۱۲۵۴

نژادهای انسانی (آنتروپولوژی)

www.ketab.ir

تالیف

دکتر غلامرضا حسن زاده

استاد علوم تشریحی دانشکده پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی تهران

انتشارات ابن سینا

سرشناسه	: حسن زاده، غلامرضا، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: نژادهای انسانی (آنتروپولوژی) / تألیف غلامرضا حسن زاده.
مشخصات نشر	: تهران : انتشارات ابن سینا، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۸ ص،، وزیری
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۳۹-۴۹-۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتاب حاضر در سالهای مختلف توسط ناشران متفاوت منتشر شده است.
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۲۷ - ۱۲۸.
موضوع	: انسان شناسی
موضوع	: Anthropology
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۵ ۴۵/ج/ GNT۵
رده بندی دیویی	: ۳۰۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۲۸۴۵۹

تمامی حقوق مادی و معنوی این اثر برای انتشارات ابن سینا محفوظ است. لذا هرگونه تکثیر و بازنویسی مطالب به هر نحو ممکن در هر گونه رسانه، کتاب، مجله، جزوه و لوح فشرده بدون اجازه کتبی ناشر شرعاً حرام است و موجب پیگرد قانونی می شود.

نام کتاب:	نژادهای انسانی (آنتروپولوژی)
تألیف:	د. غلامرضا حسن زاده
ناشر:	انتشارات ابن سینا
حروفچین و صفحه آرا:	فاطمه نویسی
چاپ:	غزال
صحافی:	روشنک
شمارگان:	۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ:	اول، مرداد ۱۳۹۵
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۷۹۳۹-۴۹-۹
بها:	۱۵۰۰۰ تومان

مرکز پخش

دفتر مرکزی و فروشگاه شماره ۱: تهران: خیابان انقلاب، خیابان منیری جاوید (اردیبهشت)، خیابان و سعیدی غی، پلاک ۱۵۰، واحد ۵
 تلفن: ۶۶۴۱۸۳۱۹ فکس: ۶۶۴۱۸۳۰۹ Email: press.ebnesina@gmail.com سایت: www.ebnesina-press.com
 فروشگاه شماره ۲: اهواز: بلوار گلستان، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور، کتابفروشی دانشگاه، انتشارات ابن سینا تلفن: ۰۶۱۱ ۷۱۰۰۰۰۰۰
 فروشگاه شماره ۳: بیرجند: خیابان آیت الله غفاری، بین خیابان جرجانی و غفاری ۲۸، کتابفروشی انتشارات ابن سینا تلفن: ۰۵۳۲ ۰۸۷۶۹

نمایندگی های فروش

مشهد: انتشارات مجد دانش	تلفن:	۰۵۱-۳۸۴۴۱۰۱۶	تبریز: کتابفروشی شیرنگ	تلفن:	۰۴۱-۳۳۳۴۱۹۰۸
کرمانشاه: جهان کتاب	تلفن:	۰۸۳-۳۷۲۸۴۸۳۷-۸	ارومیه: شهر کتابفروشی پزشکی	تلفن:	۰۴۴-۳۲۲۵۲۸۱۹
شاهرود: کتابسرای معین	تلفن:	۰۲۳-۳۲۲۲۱۴۱۰	اصفهان: کتابفروشی کیا	تلفن:	۰۳۱-۳۶۶۹۱۱۱۲
پاسوج: خانه کتاب	تلفن:	۰۷۴-۳۳۳۳۳۵۱۲	قزوین: کتابفروشی ابن سینا	تلفن:	۰۹۱۰۹۵۸۲۶۶۱
تبریز: کتابفروشی بابک	تلفن:	۰۴۱-۳۳۳۴۰۹۸۳			

بخش اول	
تعریف آنتروپولوژی و شاخه‌های آن ۹	
بخش دوم	
گروه‌ها و مرادها ۱۵	
بخش سوم	
انسان و محیط زیست ۳۱	
بخش چهارم	
منشأ انسان مدرن ۳۹	
بخش پنجم	
تفاوت‌های فردی انسان‌ها ۴۵	
بخش ششم	
تکامل مغز و رفتار Evolution of Brain and Behaviour ۱۰۱	
بخش هفتم	
انسان‌شناسی در پزشکی قانونی ۱۱۳	
بخش هشتم	
آنتروپولوژی پزشکی (Medical Anthropology) ۱۲۱	
منابع ۱۲۷	

یکی از جنبه‌های زیبای خلقت انسان، تنوع و گوناگونی انسان‌ها است. این تنوع علاوه بر جنبه‌های آناتومیک از دیدگاه عملکرد بخش‌های مختلف بدن انسان و بیماری‌های مربوطه نیز حائز اهمیت است. رویکرد بررسی شباهت‌ها و تفاوت‌ها در نوع بشر قابل تأمل است زیرا از یک طرف می‌تواند راهگشای محققین برای شناخت بهتر انسان باشد و از طرف دیگر مورد سوء استفاده برخی از افراد ناآگاه قرار گیرد. لذا برخورد علمی و همه جانبه با انسان و شناخت دقیق ساختار و عملکرد بدن انسان و آشنایی با تنوع انسان‌ها و همچنین شناخت فرهنگ و شیوه زندگی انسان‌ها می‌تواند راه را برای سوء استفاده از رزوه نژاد و تفاوت‌های انسانی ببندد. آنترپولوژی یا انسان‌شناسی به مطالعه انسان از جنبه‌های مختلف فرهنگی، بیولوژیک، زبانی، اجتماعی و باستان‌شناختی می‌پردازد و می‌تواند عرصه مناسبی برای مطالعه شباهت‌ها و تفاوت‌های انسان‌ها باشد. مطالعه آنترپولوژی بیولوژیک و شناخت تفاوت‌های آناتومیک در نژادهای مختلف می‌توان دریافت که این تفاوت‌ها برای سازگاری بهتر با محیط‌زیست و بقای انسان‌ها بوجود آمده‌اند و دلیلی برای برتری یک نژاد بر نژاد دیگر نیستند چرا که هر شرایطی طبیعی افرادی که بیشترین سازگاری را داشته‌اند، توانسته‌اند باقی مانده و زاد و ولد نمایند.

در این کتاب تلاش شده است ویژگی‌های انسان‌ها در نژادهای مختلف مورد بررسی قرار گیرد و با کمک تصاویر درک مطالب ساده‌تر گردد. در این چاپ از کتاب «سیرت قابل ملائمت‌های نسبت به چاپ اول که به یاد استادان بزرگوارم مرحوم دکتر کوثریان، مرحوم دکتر حکمت، مرحوم دکتر اعتضاد مظفر، مرحوم دکتر غفاری و جناب آقای امیر افشاری مزین شده بود، ایجاد شده است که امید دارم مورد استفاده همکاران محترم و دانشجویان عزیز قرار گیرد. در پایان لازم می‌دانم از همکاران گرانقدرم دکتر فرید ابوالحسنی، دکتر بهمن پاس‌بخش، دکتر علی امینی، دکتر رستم قربانی، دکتر علیرضا فاضل، دکتر سید حسن افتخار واقفی، دکتر طاهره ملا علی، دکتر بهمن یوسفی، دکتر عظیم هدایت پور، دکتر کبری مهران نیا، دکتر ماکان صدر، دکتر ته‌مین مختاری، دکتر غلامرضا مشکدانیان، دکتر فاطمه مغنی، دکتر معصومه مجیدی، دکتر فاطمه صباغ، دکتر مریم عزیزی، دکتر کیوان مرصایی، دکتر ها سیمین محکی زاده، رویا آریان پور، شادی نوید، زهرا رجبی، طاهره علی ضمیر، فاطمه نوایی، مهناز پورحسن، حمزه موسوی، سمیه صلح جو، مریم خانه‌زاد، سهیلا مددی، فاطمه طهماسبی، مرضیه مهدوی پور، الهام سیفعلی، سید علی بروجنی، مریم برهانی و آقایان حیدر تولی و یوسف محمدی، غلامی نژاد و حسین افشار که هر کدام به نوبت در تجدید چاپ این کتاب مرا یاری نمودند و همچنین دانشجویان بین‌المللی دانشگاه علوم پزشکی تهران از کشورهای نیجریه، پاکستان، هندوستان، کشمیر، اندونزی، عراق، انگلستان، بحرین، افغانستان، تایلند، غنا، تانزانیا، لبنان و سوریه و همچنین عزیزی که از کشورهای چین، مالزی و قبرس اجازه دادند که از تصاویر آن‌ها برای بهتر نشان دادن تفاوت‌های انسانی بهره بگیرم، تشکر و قدردانی نمایم. امید است همکاران بزرگوار راهنمایی خود را از اینجانب دریغ نفرمایند.

دکتر غلامرضا حسن‌زاده

استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران

تابستان ۱۳۹۵

در اولین جلسات کلاس درس استاد بزرگوارم جناب آقای دکتر سیدحسین کوثریان که آنتروپولوژی (انسان‌شناسی) را تدریس می‌کردند، علاقه زیادی نسبت به این علم در خود احساس کردم و تصمیم گرفتم مطالبی در این زمینه مطالعه کنم ولی متأسفانه منابع جامع و کاملی که تفاوت‌های فردی را نشان دهد نیافتم. لذا تصمیم گرفتم مطالب مختلفی که از نظر ساختمان بدن تفاوت‌های انسانی را نشان دهد، جمع‌آوری کنم و به پیشنهاد استاد فرزانه و گرانقدرم جناب آقای دکتر حسین حکمت، این درس را برای دانشجویان دوره‌ی Ph.D علوم تشریحی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی ارائه کردم و همین تجربه مرا یاری کرد تا مطالب را با جدیت بیش‌تری گردآوری کنم و در نهایت مطالب جمع‌آوری شده را به شکلی تنظیم کنم تا برای دانشجویانی که در مورد علوم تشریحی متخصص نیستند نیز جالب باشد. در این راه استادان بزرگوارم آقای دکتر امیر ظام، این آقای استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران، آقای دکتر علی امینی استادیار دانشگاه رازی کرمانشاه، آقای دکتر سید محمد قنینه، استادیار دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه و آقای دکتر احمد حسینی دانشیار دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و همکاران عزیز آقای دکتر همایون صدراپی و خانم دکتر مژگان شفیع، واحد روابط عمومی دانشگاه علوم پزشکی هروین، آقایان محمد سعید کالو و مصطفی قنینه از کشور سوریه، آقای EYA OBAME ABDOULKADRY از کشور آریقای گابن و آقایان Ali Zhang Chao و Dong Fu از کشور چین، هر یک به نحوی مرا یاری کردند و عکسی فرهنگ قزوین (آقای جلال فجر) در گرفتن عکس‌ها نهایت سعی و دقت را نموده است. لذا بر خود واجب می‌دانم از این عزیزان تشکر نمایم. ضمناً از زحمات همکاران محترم در مؤسسه فرهنگی بشیر علم ادب خصوصاً جناب آقای سید مرتضی سبازدار مدیرعامل مؤسسه که در چاپ این کتاب نهایت همکاری را داشته‌اند، قدردانی می‌نمایم.

در پایان امیدوارم مورد پذیرش استادان، همکاران و دانشجویان عزیز قرار گیرد.

دکتر غلامرضا حسن‌زاده

زمستان ۱۳۷۷